

Aan de gemeenteraad

Uw brief van	Uw kenmerk	Ons kenmerk 455386	Voerendaal 12-06-2024
Onderwerp Resultaten Nalevingsonderzoek 2023 en proces Preventie- en handhavingsplan 2025- 2028.		Behandeld door Coenjaerts, Bente (Voerendaal)	Bijlagen 4

Geachte leden van de gemeenteraad,

Gemeenten zijn wettelijk verplicht, conform artikel 43a van de Alcoolwet, elke vier jaar een Preventie- en handhavingsplan vast te stellen. De periode van het huidige Preventie- en handhavingsplan (2021-2024) loopt dit jaar af. De regionale ambtelijke werkgroep jeugd en alcohol is gestart met het proces om te komen tot een volgend Preventie- en handhavingsplan (2025-2028). Onderdeel van dit proces is het nalevingsonderzoek dat in 2023 heeft plaatsgevonden in de 16 Zuid-Limburgse gemeenten. Middels bijgaande brief informeren wij u graag over de resultaten van dit nalevingsonderzoek 2023 én hoe deze resultaten worden meegenomen in het nieuwe beleidsplan.

Wettelijke grondslag

De Alcoolwet is onder andere bedoeld om de verkoop van alcohol op een verantwoorde manier te laten gebeuren. De wet richt zich met name op de verkopers van alcohol in horeca (hotel, restaurant en café), sportkantines, slijterijen en winkels. De wettelijke verplichting voor gemeenten richt zich op preventie, of te wel het voorkomen van (overmatig) gebruik van alcohol. Het toezicht op de naleving van de Alcoolwet is decentraal belegd en daarmee de verantwoordelijkheid van de gemeente.

Volgens de Alcoolwet dient het Preventie- en handhavingsplan in ieder geval te bevatten:

- De doelstellingen van het preventie- en handhavingsbeleid alcohol;
- De acties die worden ondernomen om alcoholgebruik, met name onder jongeren, te voorkomen (al dan niet in samenwerking met andere preventieprogramma's);
- De wijze waarop het handhavingsbeleid wordt uitgevoerd en welke handhavingsacties worden ondernomen;
- De resultaten die minimaal behaald dienen te worden.

Nalevingsonderzoek

Om het huidige beleidsplan te toetsen én te kunnen beoordelen in hoeverre de alcoholverstrekkers de wettelijke eisen voor alcoholverstrekking naleven, heeft onlangs een (derde) nalevingsonderzoek in Zuid-Limburg plaatsgevonden. Minderjarige mysteryshoppers hebben eind 2023 en begin 2024 bij 465 verkooppunten in Zuid-Limburg een alcohol aankoop poging gedaan. Deze onderzoeksmethode is gelijk aan die van 2015 en 2018.

Regionaal is het totale nalevingscijfer (leeftijdsgrens 18 jaar) voor alcohol 33,2%. Ten opzichte van 2018 (31%) verschilt dit niet veel. Per verkooptype is met name een significante positieve trend te zien bij de naleving in cafetaria's in 2023 ten opzichte van 2015 en 2018. In onze regio wordt in supermarkten en slijterijen de leeftijdsgrens het vaakst nageleefd. Bij sportkantines en horecagelegenheden is het laagste nalevingscijfer vastgesteld (respectievelijk 14,5% en 21,2%). Uit het onderzoek blijkt dat wanneer alcoholverkopers een hulpmiddel toepassen bij een alcohol aankoop, de naleving 89,7% is. Het gebruik van een hulpmiddel betekent het gebruik van een ID-scanner, het intoetsen van de leeftijd in het kassasysteem, of een collega vragen om mee te kijken. Dit zijn belangrijke resultaten die wij meenemen in het Preventie- en handhavingsplan 2025-2028.

Bijgaand treft de gemeenteraad het Zuid-Limburgse rapport van het nalevingsonderzoek en de lokale rapportage van gemeente Voerendaal.

Lokale rapportage gemeente Voerendaal

We zijn geschrokken van de mate van naleving bij een aantal sectoren in de gemeente Voerendaal. Voornamelijk bij sectoren als horeca en sportkantines hebben we een flinke slag te slaan en moet er gestuurd worden op verbetering. We zijn voornemens hierop actie te ondernemen en met deze sectoren in gesprek te gaan, om zo actief op te roepen tot naleving. Hierover zullen wij u op een later moment informeren.

Beleidsplan 2025-2028

De gemeenteraden in alle Zuid-Limburgse gemeenten hebben januari 2021 ingestemd met het Preventie- en handhavingsplan Jeugd en Alcohol Zuid-Limburg 2021-2024. Gezien het draagvlak om deze samenwerking voor de komende beleidsperiode te continueren hebben alle Zuid-Limburgse gemeenten de handen wederom in elkaar geslagen om te komen tot een nieuw beleidsplan voor de periode 2025-2028. Tevens is er draagvlak om de focus van het nieuwe beleidsplan te verbreden van preventie van alcoholgebruik naar preventie van middelengebruik.

Op 23 april 2024 hebben wij als gemeente Voerendaal ingestemd met de focusverbreding naar middelengebruik. Landelijk zien we dat alcoholproblematiek niet langer een thema op zichzelf is. Alcoholgebruik, drugsgebruik en roken (incl. vaperen) versterken elkaar en o.a. op het gebied van preventie zijn er veel raakvlakken. Hoewel het wettelijk niet verplicht is, is er daarom voor gekozen om in dit nieuwe Preventie- en Handhavingsplan de focus te verbreden van alcohol naar middelengebruik onder jongeren. Het gebruik van al deze middelen kan (op latere leeftijd) leiden tot een verslaving. Ten behoeve van handhaving geven wij in het huidige en nieuwe preventie- en handhavingsplan slechts uitvoering aan onze wettelijke verplichting uit de Alcoholwet. Het toezicht op de overige middelen is een strafrechtelijke verplichting van o.a. de politie.

Om te komen tot dit nieuwe beleidsplan worden vele professionals uit het domein zorg maar ook uit het domein veiligheid betrokken. Onze adviesraden worden meegenomen én we werken samen met de regionale werkgroep Opgroeien in een Kansrijke Omgeving en Vroegsignalering Alcoholproblematiek (GALA werkgroep OKO).

Bij het opstellen van het nieuwe beleidsplan zal gebruik gemaakt worden van het nalevingsonderzoek 2023 én de jeugdmonitor 2023. De verwachting is dat het Preventie- en handhavingsplan 2025-2028 na de zomervakantie in procedure wordt gebracht. We streven naar een vaststelling in het 4e kwartaal van 2024. Na het vaststellen van dit plan door alle Zuid-Limburgse gemeenteraden zal in 2025 een uitvoeringsplan volgen.

Hopende u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Mede namens de regionale ambtelijke werkgroep Jeugd en Alcohol,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN VOERENDAAL,
Namens dezen,
De secretaris,

C.J.H.M. Janssen

Dit document is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend

